

**ԺԹ. 00.01 - «ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ,
ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ, ԱՆՁԻ
ՀՈԳԵԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»**

**ԱՍՊԻՐԱՆՏՈՒՐԱՅԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ
ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԱՇԱՐ**

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱՄԱՍ (75 հարց)

1. Հոգեբանության ուսումնասիրման առարկան և խնդիրները շրջանակը:
2. Հոգեբանության հիմնական բնագավառները, զարգացման ժամանակակից միտումները:
3. Հոգեբանության հիմնական սկզբունքները (դետեզմինիզմի, զարգացման, ակտիվության):
4. Հոգեկանի մասին պատկերացումների ձևավորում: Հոգեկանի ժամանակակից պատկերացումները:
5. Գիտակցության հիմնական գործառույթները: Գիտակցված և չգիտակցված հոգեկան գործընթացներ:
6. Հոգեկանի էվոյուցիոն զարգացում: Հոգեկանի զարգացման փուլերը ֆիլոգենեզում:
7. Ռեֆլեքսոլոգիայի հիմնական գաղափարները և դրանց պատմական դերը (Պավլով, Բեխտերեվ, Սեչենով):
8. Հոգեֆիզիոլոգիայի առարկան և խնդիրները:
9. Հոգեբանությունը գիտությունների համակարգում, հոգեբանության միջառարկայական բնույթը:
10. Հոգեբանական մեթոդների դասակարգում (Անանև, Պիրյով, Դրուժինին):
11. Հոգեբանական գիտափորձի առանձնահատկությունները, արժանիքները և սահմանափակումները:
12. Դիտման մեթոդը հոգեբանության մեջ: Տեսակները և ներկայացվող պահանջները:
13. Հոգեբանական հետազոտության կազմակերպում և փուլեր:
14. Հետազոտության տեսակներ (հետազոտական ծրագրեր) և տվյալների վերլուծության մեթոդներ:
15. Մաթվիճակագրական մեթոդները հոգեբանական հետազոտությունում:
16. Հոգեդիագնոստիկայի զարգացման նախադրյալները, առարկան և խնդիրները:
17. Անձնային հարցարանների հուսալիության և վալիդության խնդիրները:

18. Հոգեդիագնոստիկ մեթոդներին ներկայացվող պահանջներ:
19. Պրոյեկտիվ մեթոդների առանձնահատկությունները և ներկայացվող պահանջները:
20. Զգայությունը որպես իմացական գործընթաց: Զգայությունների ֆիզիոլոգիական հիմքերը, տեսակները և հատկությունները:
21. Զգայության ստորին և վերին բացարձակ շեմեր, տարբերակման շեմ, հոգեֆիզիկայի օրենքը:
22. Զգայությունների փոխազդեցության երևույթը և տեսակները:
23. Ընկալումը որպես իմացական գործընթաց, ֆիզիոլոգիական հիմքերը, տեսակները, հատկությունները:
24. Ապերցեպցիայի երևույթը: Դիրքորոշում և կարծրատիպեր: Սոցիալական պերցեպցիայի առանձնահատկությունները:
25. Ըմբռնում և մտապատկեր: Ըմբռնման պատրանքներ:
26. Ուշադրության գործառույթները և առանձնահատկությունները:
27. Ուշադրության ֆիզիոլոգիական մեխանիզմները:
28. Հիշողությունը որպես իմացական գործընթաց: Հիշողության ֆիզիոլոգիական մեխանիզմները: Հիշողության տեսությունները:
29. Հիշողության տեսակները և գործընթացները:
30. Մտապահման միջոցներ և մենմիկական գործունեություն:
31. Մտածողությունը որպես բարձրագույն իմացական գործընթաց: Մտածողության տեսությունները:
32. Մտածողության տեսակները: Մտածողության զարգացումը օնթոգենեզում: Մտածողության գործընթացները:
33. Մտածողության և խոսքի փոխհարաբերության խնդիրը:
34. Լեզու և խոսք: Խոսքի գործառույթները և տեսակները, ֆիզիոլոգիական հիմքերը:
35. Երևակայությունը որպես իմացական գործընթաց: Երևակայության տեսակները և հնարները:
36. Երևակայություն և մտածողություն: Երևակայության դերը ստեղծագործական գործունեության մեջ:
37. Հույզերի գործառույթները, ֆիզիոլոգիական հիմքերը: Հույզերի տեսությունները:
38. Հույզեր և զգացմունքներ: Հույզերի դասակարգման սկզբունքներ: Հուզական վիճակներ:
39. Սթրեսի բնութագիրը, ընթացքի փուլերը: Սթրեսածին գործոնները և սթրեսի կառավարման հոգեբանական միջոցները:
40. Աֆեկտի բնութագիրը և հետևանքները, աֆեկտի տեսակները:
41. Կամքի գործառույթները, կամային գործողության կառուցվածքը:
42. Անձի սահմանման հիմնադրույթները և մոտեցումները:
43. Պատմամշակութային տեսության դերը անձի ուսումնասիրման համար (Վիգոտսկի):
44. Գործունեության տեսություն: Գործունեությունը որպես անձի ձևավորման հիմք (Լեոնտև):

45. Հոգեվերլուծության հիմնադրույթները և տեսությունն հոգեկան ապարատի մասին (Ֆրոյդ):
46. Անալիտիկ հոգեբանության հիմնադրույթները (Յունգ):
47. Անհատականության հոգեբանություն (Ադլեր):
48. Հոգեվերլուծական տեսության զարգացում, հիմնական ուղղություններ:
49. Անձի զարգացման էպիգենետիկական հայեցակարգ (Էրիքսոն):
50. Անձի ուսումնասիրման գործոնային մոտեցում. անձնային գծերի ուսումնասիրություններ (Օլպորտ, Սյգենք, Քեթել, Մեծ Հնգյակ):
51. Բիհևիորիզմի և նեոբիհևիորիզմի հիմնադրույթները:
52. Սոցիալական ուսուցման տեսության հիմնադրույթները (Սկիններ):
53. Սոցիալ-կոգնիտիվ տեսության հիմնադրույթները (Բանդուրա, Ռոտեր, Միշել):
54. Հումանիստական հոգեբանության հիմնադրույթները:
55. Անձի ֆենոմենոլոգիական մեկնաբանումը Ռոջերսի աշխատանքներում:
56. Ինքնակտուալիզացիայի տեսության հիմնադրույթները (Մալլոու):
57. Դիֆերենցիալ հոգեբանության (անհատական տարբերությունների հոգեբանության) ձևավորումը և նախադրյալները (Շտեռն, Գալտոն, Լագուրսկի):
58. Խառնվածքը որպես անհատական առանձնահատկություն: Խառնվածքի ուսումնասիրման ուղղություններ (կոնստիտուցիոնալ, հոգեֆիզիոլոգիական, գործոնային, լոնգիտյուդ և հոգեգենետիկ ուսումնասիրություններ):
59. Բնավորությունը որպես անհատական առանձնահատկություն: Բնավորության ձևավորման պայմանները և մեխանիզմները:
60. Ընդունակությունը որպես անհատական առանձնահատկություն: Ընդունակությունների հիմնախնդրի ուսումնասիրման ձևավորումը:
61. Ընդունակությունների դասակարգման խնդիրը:
62. Մտավոր ընդունակություններ (ինտելեկտ). ուսումնասիրման տարբեր մոդելներ:
63. Պահանջմունք և դրդապատճառ: Դրդապատճառների դասակարգման խնդիրը:
64. Անձի դրդապատճառային ոլորտ: Ներքին և արտաքին մոտիվացիա:
65. Սոցիալական հոգեբանության առարկան և խնդիրները, զարգացումը, հիմնական դպրոցները:
66. Խմբերի ձևավորման և գործունեության սկզբունքները, խմբերի տեսակները:
67. Զարգացման (տարիքային) հոգեբանության առարկան և խնդիրները:
68. Անձի զարգացման ճգնաժամեր, տարիքային ճգնաժամեր:
69. Կառավարման և կազմակերպչական հոգեբանության առարկան և խնդիրները:
70. Ռազմական, արտակարգ իրավիճակների հոգեբանության առարկան և խնդիրները:
71. Կլինիկական հոգեբանության առարկան և խնդիրները:
72. Հոգեկան առողջություն և հոգեկան առողջության չափանիշները:
73. Մշակութային և միջմշակութային հոգեբանության առարկան և խնդիրները:
74. Հոգեբանության դասավանդման մեթոդիկա (բուհում, դպրոցում, մասնագիտական և ոչ մասնագիտական ֆակուլտետներում):
75. Ուսուցման ակտիվ մեթոդների հոգեբանական առանձնահատկությունները:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱՄԱՍ (25 հարց)

1. Հոգեբանության մեթոդաբանությունը, հարացույց, տեսություն և հայեցակարգ հասկացությունները:
2. Հոգեբանության որպես գիտության ձևավորման փուլերը: Մինչգիտական և գիտական փուլեր:
3. ՀՀ-ում և սփյուռքում հոգեբանության զարգացման պատմությունը, անվանի հայ հոգեբաններ:
4. Փորձարարական հոգեբանության ձևավորման նախադրյալները, մեթոդաբանական հիմնահարցերը և խնդիրները:
5. Հետազոտական մեթոդների ընտրության հիմնավորում և համալրման սկզբունքները:
6. Անձի հիմնախնդրի ձևավորումը և անձի հոգեբանության զարգացման նախադրյալները, փուլերը (ռուսական և արևմտյան ավանդույթներ):
7. Անձի հոգեբանության առարկայական դաշտը և ուսումնասիրման հիմնախնդիրները:
8. Սուբյեկտի սկզբունքի դերը անձի ուսումնասիրություններում (Ռուբինշտեյն, Բուշինսկի): Սուբյեկտայնությունը որպես անձի որակ:
9. Համակարգային սկզբունքը անձի կառուցվածքի ուսումնասիրություններում. անձի կառուցվածքի հիմնախնդիրը (Անանև, Պլատոնով, Մեռլին):
10. Հորնիի մոտեցումները անձի ներտրիկ զարգացման և վարքային ստրատեգիաների վերաբերյալ:
11. Փախուստ ազատությունից և էքզիստենցիալ պահանջումներ (Ֆրոմ):
12. Օբյեկտային հարաբերությունների տեսության հիմնադրույթները (Քլայն, Վիննիկոտ, Մալեր և այլք):
13. Կապվածության տեսություններ (Բուլբի): Կապվածության ուսումնասիրությունները մեծ տարիքում (Հազան, Շավեր, Բրենան):
14. Ես համակարգ. ինքնակարգավորում և ինքնարդյունավետություն (Բանդուրա):
15. Անձի կայունության խնդիրը. անձի «վարքային ձեռագիր» և սոցիալ-կոգնիտիվ փոփոխականներ (Միշել):
16. Անհատականությունը որպես դիֆերենցիալ հոգեբանության ուսումնասիրման առարկա: Անձի տիպաբանության խնդիրը:
17. Խառնվածքի ուսումնասիրման ժամանակակից ուսումնասիրություններ (Ստրելյաու, Մեռլին, Ռուսալով):
18. Բնավորության գիծ և բնավորության (անձի) շեշտվածություն (Լեոնհարդ, Լիչկո):
19. Անհատական առանձնահատկություններ և գործունեության անհատական ոճ, կյանքի անհատական ոճ:
20. Սուբյեկտիվ բարեկեցության, հոգեբանական բարեկեցության հիմնախնդիրը հոգեբանության մեջ, ուսումնասիրման ավանդույթներ:
21. Ես-կոնցեպցիայի ուսումնասիրման հիմնական ուղղություններ և մոտեցումներ:

22. Կենսակայունության և տոկունության ժամանակակից մոտեցումներ և ուսումնասիրություններ:
23. Հոգեբանի մասնագիտական գործունեության էթիկան և պահանջները:
24. Անձի սոցիալականացման և նույնականացման հիմնախնդիրը:
25. Հոգեբանական խորհրդատվություն և ծառայության կազմակերպում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Արզումանյան Ս. Ջ. Կիրառական հոգեբանության պրակտիկում, Երևան, 2002
2. Ավանեսյան Հ. Ս. Փորձարարական հոգեբանություն: Ուսումնական ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2021
3. Ավանեսյան Հ. Ս. Հոգեբանական գիտափորձերի պրակտիկում: Ուսումնամեթոդական ուղեցույց, Երևան, ԵՊՀ, 2015
4. Գրիգորյան Վ. Հ. Հոգեֆիզիոլոգիա. Ուս. ձեռնարկ. Երևան, ԵՊՀ հրատ., 2014
5. Ստեփանյան Ռ. Ռ., Գալստյան Ա. Ս., Հոգեդիագնոստիկա, Ուսումնական ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2012
6. Հոգեբանություն (ղեմքեր, փաստեր) Խմբ. Հ.Ս.Ավանեսյան: Ուսումնա-մեթոդական ձեռնարկ, ԵՊՀ հրատ., Երևան, 2010
7. Ասրիյան Է. Վ., Հարությունյան Ն.Ա., Ստեփանյան Լ.Ս. Հուզականային ոլորտի հոգեբանության պրակտիկում, Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ, Երևան, Հեղ. հրատ., 2014
8. Սերոբյան Ա., Գրիգորյան Ա., Խաչատրյան Ն. Անձի դիսպոզիցիոնալ գծեր և սոցիալ-մշակութային կողմնորոշումներ. հոգեչափողական գործիքների տեղայնացում, ԵՊՀ հրատ., 2021:
9. Алахвердов В.М. Опыт теоретической психологии. – СПб.: 1993
10. Асмолов А. Г. Психология личности: Учебник. – М.: Изд-во МГУ, 1990
11. Василюк Ф. Е. Методологический анализ в психологии. М.: МГППУ; Смысл, 2003.—240 с.
12. Годфруа Ш. Что такое психология? Учебник в 2-х т. – М.: Мир, 1996
13. Изард К. Психология эмоций, - СПб.: Питер, 2008. – 464 с.
14. Ильин Е.П. Психология воли, - 2-е изд. — СПб.: Питер, 2009. — 368 с.
15. Крайг Г., Бокум Д. Психология развития. – 9-е изд. – СПб.: Питер, 2005 – 940с.
16. Либин А. В. Дифференциальная психология: на пересечении европейских, российских и американских традиций. М.: Смысл, 1999
17. Немов Р. С. Психология. – 4-е изд. – М.: ВЛАДОС, 2003. – Кн. 1. Общие основы психологии
18. Маклаков А.Г. Общая психология. – СПб.: Питер, 2006. – 583с.
19. Митина О. В. Математические методы в психологии. Практикум. М.: Аспект Пресс, 2008. - 238 с.
20. Психология индивидуальных различий. Хрестоматия. Под ред. Райгородского Ю.Б., 2006

21. Л. Первин, О. Джон Психология личности: Теория и исследования — М.: Аспект Пресс, 2001.— 607 с.
22. Психология состояний. Хрестоматия /Под. Ред.А.О. Прохорова. – М.: СПб: Речь, 2004. 608 с.
23. Психология личности. Хрестоматия в 2-х т./ Под. Ред. Д.Я. Райгородского. – Самара: “Бахрар-М”, 2002
24. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии. СПб: Издательство "Питер", 2000
25. Социальная психология. Учебное пособие/ Сухов А.Н., Бодалев А.А., Кузнецов В.Н. и др. – М.: Академия, 2003
26. Титкова Л. С. Математические методы в психологии. Изд-тво Дальневосточного университета 2002. -140с.
27. Хрестоматия по психологии и типологии характеров. Редактор составитель – Д.Я.Райгородский: БАХРАХ; Самара, 1997
28. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности, СПб.: Питер, 1997
29. Ярошевский М.Г. История психологии от античности до середины XX в: Учеб. пособие. — М., 1996. – 416 с.
30. Handbook of Personality/ Ed by L. A. Pervin & O. P. John, New York/London: The Guilford Press, 1999.
31. Mischel, W., Shoda, Y., & Ayduk, O. Introduction to Personality. (Eighth Edition). John Wiley & Sons, Inc., 2008.
32. The psychology research handbook: A guide for graduate students and research assistants / Ed. by F. Leong and J. Austin. Thousand Oaks: Sage Publication, 2006.